

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 31 Maiu, 1891.

Desvoltarea lucrurilor înăuntrul statului nostru și caracterul lor grav a fost cauza, că mai mult timp aceste lucruri au format substratul de căpetenie în aprefierile fôiei nôstre.

În afară se pregătesc însă lucruri și mai grave și datorința de publicisti nu ne permite a trece peste ele la ordinea ăilei.

Ne aflăm în ajunul reîncheerii așa numitei a alianței triple, despre care ne am dat a susține, că singură este în stare a manține balanța ecuilibrului europén întru desvoltarea pacinică a popórelor.

Acesta este un moment de cea mai mare însemnătate, căci de el se înlănțuiesc viitoriul statelor europene și dela el condiționează, dacă harta Europei va presenta și în viitoriu tot colorile, care ađi indică țermurirea diferitelor state.

Un războiu, care să schimbe fața lucrurilor în Europa, nimenea nu-l doresce, nu-l doresc nici chiar aceia, cari ar pute judeca mai dinainte sorți de isbândă pe partea lor.

Grozăviile războiului și durerile lui s'au simțit și în vechime, cu atât mai tare se simțesc ele astăzi, când omenimea avântată pe pedestalul progresului nu și-a uitat a inventa cele mai perfecte instrumente pentru nimicirea omenimei și tot odată cele mai draconice mișloce pentru surparea statelor.

Dar războiul în cele din urmă va trebui să urmeze, impregiurările fortéză apropierea lui și cu cât acesta va întârzi, cu atât desastrea lui vor fi mai durerose.

Vor fi mai durerose, căci popórele sêrăcesc și sêrăcind ele, scade moralul dragostei, ura de rasă cuprinde tot mai mare teren, dorul de resbunare nu mai are margini, el se opresce numai când sabia trece peste capul plecat și când calul calcă prin sânge până la cheșiță.

Pe de altă parte constelațiunea actuală a Europei e așa de încurcată, încât reflexul tunului, ce va isbueni în Rusia, se va ađi în întregă Europa.

Nu e mirare dar, că toate statele europene sunt în continuă agitațiune și mișcare și în continu varsă bani din visteria lor și de pe spatele popórelor pentru a se înarma din tălpi până în crescet.

Astăzi, mai mult ca în vechime, se validiteză dogma politică: *si vis pacem, para bellum*.

Și efectul acestei dogme se observă mai cu sémă și la puterile centrale și se observă acuma în ajunul încheerii alianței triple.

Germania a făcut începutul prin votarea de noue credite pe séma miliției, carea trebuie sporită.

Monarchia nôstră nu puté rămâne înapoi. Scirile cele mai prospete din Viena ne și anunță, că bugetul ministrului de războiu va fi considerabil sporit a'ât la ordinare, cât și la estraordinare.

Nu noi vom fi, care să ne ridicăm glasul împotriva întăririi forțelor armate, nu noi vom fi, care să ne încercăm a pune pedeci politice, ce se urméză.

Ne permitem însă întrebarea:

Până când...?

Până când bugetul ministrului de războiu să se tot sporéză, până când dările să se urce, ér pe séma cetățenilor, ai căror umeri suport tóte greutățile nu se face nici o înlesnire de traiu mai ticnit și nu se caută isvóra de căstig.

Italia, e drept, la început împintenată de Bismarck, încă a făcut mare risipă de bani, bugetul armatei a fost urcat, a fost urcat bugetul marinei, dar aceste continue urcări au avut drept urmare un deficit, pentru care ađi se vede necesitat însuși regele să contribue pentru ușurarea lui.

Mai mult, lucrurile au luat un caracter și mai acut.

Drept urmare a deficitului italian, a cădut jertfă ministrul de finanțe, a cădut jertfă chiar puternicul Crispi, carele, vedând majoritatea dela ultimele alegeri, a imitat pe Bismarck, strigând cu îngâmfare: „Acuma numai de Dumnezeu me mai tem”.

Și acel Crispi puternic a trebuit să se retragă, a trebuit să facă loc unor bărbați mai concilianți ca el, cari guvernéză cu majoritatea lui Crispi.

Și acuma în ajunul încheerii triplei alianțe lucrurile în Italia au luat un caracter de tot acut. Radicalii, cari sunt adevărata expresiune a poporului, protestéză energic contra încheerii triplei alianțe.

Ei vor să aranjeze meetinguri, vor să pună tótă Italia în mișcare, ca se protesteze contra unui act, care érá ar aduce sarcini nesuportabile asupra poporului și ar înăspri și mai mult relațiunile cu poporul frate, cu francesii, cari i-au intrunit într'un stat atât de frumos și atât de puternic.

La noi încă n'a cădut nici un ministru jertfă politice esterne, bugetele póte se vor vota și cetățenii vor avé să contribue.

Dar éráși repetăm: Până când?

Pe sama bisericilor și a scólelor nu se găsec bani, ori și dacă se găsec ei se folosesc spre scopuri draconice, nu însă pentru adevăratele scopuri, ce le reclamă timpul nostru înaintat.

În lăuntru monarchiei domnesce cea mai mare neliniste. Concordia, care ar trebui să înlănțuiescă voința diferitelor popóre, e nimicită prin șovinismul hegemonist magiar și germán.

Și până când discordia, și frecările vor domni, până când nu se urméză adevărata dogmă pentru întărirea statului, până atunci în zădar se votéză bugetele sporite, ale ministrului de resbel, în zădar se înarméză statul din tălpi până în crescet, căci lipsesce basa adevărată și solidă, lipsesce bunăînțelegere și iubirea frățescă între popóre, care singură e în stare să opună rezistență dușmanilor din afară.

Ar fi bine ca principiul: *Si vis pacem, para bellum* să se schimbe cu privire la relațiunile interne ale monarchiei nôstre în: *Si vis pacem, para pacem*, ér după ce pacea va fi odată stabilită, cu speranță în Dumnezeu și cu credință în forțele nôstre ne putem pregăti și pentru războiu, dacă va cere trebuința să ne resboim.

Revista politică.

Importanta revistă politică literară „Das Zwanzigste Jahrhundert“ (Secolul al două-șecilea) din Berlin, a publicat deunăđi sub titlul „Cestiunea română“ un lung articol, în care se ocupă cu multă cunoștință și competență de situația creată românilor din Ungaria și Transilvania.

Revista germană începe spunând, că fôrte puțin s'a vorbit până acum în vestul Europei despre această cestiune, care până ađi n'a jucat, așa dicând nici un rol în politica generală. Ea era privită ca o afacere internă austro-ungară, și n'a preocupat de loc spiritele dincolo de stâlpii negri-galbeni de la frontieră, pentru că clica ungaro semită, în mâinile căreia se află presa austro-ungară, și-a dat tótă silința ca sfera și însemnătatea acestei cestiuni să nu ajungă la cunoștința lumei de dincolo de cercurile direct interesate.

Cestiunea română însă, ca tóte cestiunile mari politice, cari se pun la sfârșitul vécului al 19 lea, nu póte se nu intereseze, mai curând sau mai târziu lumea politică.

Revista germană esplică publicului seu însemnătatea și rolul elementului românesc în orientul Europei. Ea face apoi istoricul luptelor purtate de românii din Ungaria și Transilvania pentru egala lor îndreptățire cu celelalte naționalități în țara poliglotă, în care ei sunt băștinași.

Pripețile acestor lupte și puținul lor rezultat în fața brutalității celor ce dețin puterea în regatul Ungariei, sunt espuse cu desăvârșită cunoștință de cauză. Tendințele și mijlocele de mărșarisare, îndesutul cunoscute cetitorilor nôstri, sunt oferate, după cum merită.

FOIȚA.

Scăderile nemțesci ale sasilor transilvani, de Karl Bleibtreu.

Foiletând într'una din ăilele trecute prin „Kronstädter Adressen Kalender auf das Jahr 1891“ redigeat de Franz Obert, am descoperit sub titlul de mai sus un articol interesant și fôrte instructiv, care merită din tóte punctele de vedere să fiă cunoscut și de publicul român.

Vom reproduce deci la locul acesta părțile mai esențiale și mai caracteristice ale amintitului articol în traducere fidelă, fără de nici un comentariu.

„Ôspeții, — dice bine cunoscutul și aprefiatul autor al articolului, dl Karl Bleibtreu — care traverséză în sbor țera, venind din incidentul unei anumite serbări, ved mai adesea lucrurile în lumină prea frumoasă. Cum să se și pótă lua acesta în nume de réu unui călătoriu naiv! El vrea să se petrecă, e primit cu ospitalitate cuvenită și crede apoi că nu-și póte aréta recunoștința sa, decât prin laude esagerate,

Din contră, eu me afl într'o pozițiune cu totul particulară. Eu am desecat aprópe până la desgust înainte de acesta cu câțiva ani, într'o serie de ar-

ticoli partea politică și istorică a întregii cestiuni a sasilor din Transilvania, am scris pe larg în foi ilustrate despre natura, arhitectura, anticități țerei. Nu mi-ar rămâne deci pre lângă tótă bunăvoința nimic de resolvit. Me voi încerca însă cu tóte acestea a desvâli o nouă lature a obiectului vechiu, cu obiectivitate nemțescă și nepărtinire, luând în considerare și punctul de plecare al contrariilor și pentru variațiune a pune odată în evidență în loc de laudături fanatice și părțile umbróse ale sasilor”.

„De câțva timp a apărut o carte „Transilvania, țera și ómeni, de R. Bergner“ care din partea foilor germane a fost laudată cu o naivă necunoștință a relațiunilor, ca un op epocal și determinant despre Transilvania, ér de cătră foile austriace criticat pentru „păreri pripite și cutezate“ și de cătră sași citat numai cu despret. Sașii, veđi Dómne, sunt un poporaș fôrte iritabil și ei consideră ori-ce îndolelă în instituțiunile lor infalibile și în caracterul lor perfect ca crimă de lesa maiestate. Ce e drept, cartea dlui Bergner e în faptă de așa, ca să rănescă în modul cel mai simțit orgoliul nemților transilvani, de órece icóna, ce o a desvâlit el, pare a fi prea mult esagerată”.

„Avem despre demnitatea publicisticii o părere cu mult mai înaltă, decât să iubim lauda sau blamul unilateral”.

Aci autorul articolului se încercă a combate cu argumente nu tocmai fericite cele ce a scris dl R. Bergner despre sistemul cu doi copii, despre lașitatea și șgârcenia sasilor.

Apoi continuă:

„Amarul cuvânt însă trebuie espriat:

„Acea „șgârcenie“, acea lipsă de generositate, care de cătră unguri e declarată împreună cu recele egoism de semnul caracteristic principal al sasului, e aci productul fresc al unei dispozițiuni de caracter general. Dacă dl Bergner, ne având relațiuni și legături însemnate, a ajuns în Sachsenland și a trebuit să rămână, precum o știu pozitiv, fără ori-ce contact cu vreuna din persónele datătore de ton; dacă prin urmare a avut cauză a se plânge de reserva rigidă și puțină amabilitate a sasilor, va trebui pe deoparte să se mire cineva, cum un turist după o scurtă petrecere, căruia i-a lipsit ori-ce ocaziune a face o privire intimă în relațiunile șasesci, are cutezarea a emite un șir întreg de păreri apodictice, asupra unor ómeni, pe care d'abia îi cunoscă numai superficial. De altă parte, vina pentru acesta aprefiere nefavorabilă cade asupra sasilor înșiși. Trebuie să se simtă recunoșcători față cu un scriitoriu din imperiul german, care a întreprins o călătorie dificilă, cu scop de a cunoșce țera și pe ómeni. Prea înțelepții domni din Sibiu își vor fi cugetat: Ce mai caută și acesta? Numai un scriitoriu! Dacă dl Bergner-

Secolul al două-zeciua urmază apoi astfel:

După convingerea noastră, dorința istorică a timpului nostru este, că grupurile inrudite de popoare, cari au fost despărțite de confrății lor, caută cu o putere irezistibilă să se unească într-o legătură națională nedespărțită cu acestea și că în statele naționale e o dorință puternică pentru câștigarea părților, unde se află confrății de ai lor. Ivierea cestiunii române ne dă o dovadă vie și ne întărește teoria noastră, că o liniște politică relativă în Europa numai atunci va fi rezolvată pe deplin, când se vor delătura neînțelegerile, ce există încă între formațiunile de state și despărțirea, ce este între grupurile de popoare naționale, cari odinioară au fost unite împreună. Numai atunci, — trecând cu vederea asupra pretențiunilor cestiunii naționale din alte puncte ale continentului nostru, dacă în peninsula balcanică și în sud-estul Europei, scotit fiind aici și Austro Ungaria, formațiunile actuale în parte nenaturale se vor desface în state naționale, cari ar pute să rămână chiar cu tradițiunea, ca două sau mai multe state se fie unite sub un sceptru cu autonomia administrațiunii și a legislațiunii, — numai atunci nu va mai fi cestiune orientală în Europa. După părerea noastră și cestiunea română va fi numai atunci rezolvată, dacă Ardealul, Bucovina și Basarabia sudică, unita cu regatul României, va forma statul național român al viitorului.

Și până atunci însă revista germană crede, că o rezolvare cât mai grabnică a cestiunii române în marginile monarhiei austro-ungare se impune. Ceea ce cer românii din Ungaria nu e de loc greu de înțeles, nici de împlinit. Ei nu doresc decât ceea ce se poate acorda și ungurii vor fi până în cele din urmă și siliți să le acorde pentru că „milione de oameni nu se sdobesc.

Revista germană mai stăruiește în sfârșit asupra importanței pe care cabinetul din Viena, dacă vrea se țină lipită România de alianța întreită trebuie s'o dea cestiunii române. Barbații politici din România țin ea, vor primi cu mulțămire ori ce îmbunătățire a sorții conaționalilor lor din Ungaria și Transilvania. Altfel însă alipirea de alianța întreită le va fi grea.

Secolul al 20-lea termină dicând:

„Românii pot fi încredințați că toți acei oameni politici ai Germaniei, cari au înțeles primejdia europeană dela răsărit și ved, că numai pe baza unei transformări strict naționale a statelor din mijloc și din sudul Europei poate ca să se inființeze ade-l vărul bulevard de popoare pentru apărarea cu succes a ori cărui atac în potriua culturai și morli tății europene din vest și vor urma cu atențiune, cu interes și gata de a da ajutor nisuințelo lor. Și dacă cererile lor îndreptățite se vor zădărnici din cauza nepriceperii sau lipsei de voință a factorilor dători de măsură în conducerea actuală a politicei din centrul Europei chiar și dacă aceste pretențiuni nu vor părăsi nici terenul unei măsurii raționale nici marginile legilor existente — atunci se va accelera procesul de decădere și de formațiuni noue, cari sunt prevestite în cărțile istoriei timpurilor și cestiunea română se va rezolva în alt mod de sigur că mai bine venit românilor. Fiindcă nici când nu s'a întâmplat ca probleme sănătoase și cu viitor, istorice și politice să se fi zădărnicit și zdrobit de capetele goale ale breslelor de diplomați.

„Corăspundența politică“ publică o scrisoare din București, care probă votarea întregii sume necesare pentru armata și a arma fortificațiile. Acestă

s'ar fi recomandat de profesor primar dela gimnasiul din Lipsca, sau ca judecător, scurt cu un caracter ore care respectabil, atunci cel puțin ar fi fost primit cu o curtenire rece. Când te cugeți însă, că însuși conducătorul sasilor, Dr. Wolff, deputat dietal al Sibiului, nu i se considera ca unce onorific ca în calitate de redactor al diariului conducător, trăia după péna sa în loc ca ori-ce alt om onest, după-ce și a trecut examenul cu succes să trăească o viață cuviincioasă cu rang și titlu, ca măestru de școlă sau funcționar — nu te vei mai mira, că dl Bergner s'a simțit atins puțin simpatic de relațiunile acelea. Nu se poate nega, că părerea tuturor călătorilor se unesc unisono intraceea, că sașii sunt oameni foarte neamicabili. Acestă neamicabilitate însă, nu se mărginesc numai la lipsa de maniere, ci în faptă isvovesc din o răcălă de inimă generală. Neîncrederea, sgărcenia, egoismul, criticare invidioasă — toate aceste scăderi pe care pune dl Bergner accentul, sunt condiționate prin o însușirea de caracter generală a sufletului, care e sgărcit și în sentimente. Și ingratitudinea a trecut în toți timpii ca notă caracteristică a ființei săsesci. O inclinare problematică spre aspirațiuni oportunistice manifestăză sasul oriunde ar merge.

sumă va fi repartisată pe 3 ani, dar ea va permite să se facă totalitatea comandelor și să se evite pierderile, cari provin din scumpirea anuală a acestui material. Ar fi fost de dorit ca să se fi lucrat astfel încă dela început.

Srisorea insistă asupra caracterului defensiv al fortificațiilor. Sistemul de apărare al țerei face parte din politica națională pe care toate guvernele din politica națională, pe care toate guvernele din ori și ce partid, o urmază.

Caracterul constant al acestei politici, la care tind silințele liberalilor-conservatori, este posibil de obținut, mulțămită stabilirii dinastiei.

Priviri fugitive asupra relațiunilor de economie națională ale cetății Brașov

de
Eugen Jekelius.

După „Gazette des Etrangers“ :

Conform recensământului statistic din 1885 cea parte a populațiunii comitatului Brașovului, ce era aplicată la profesiuni s'a evaluat la 9.20% a întregii populațiuni și comitatul acesta după capitală a fost recunoscut ca relativ cel mai industrios din totă țera.

Acăsta are a o mulțami comitatul Brașovului, sau pentru ca să ne folosim de numirea veche provincială pregnantă și mai general cunoscută de țară Bârsei, localității sale principale, cetății Brașovului, unde deja în primii ani ai existenței sale, favorisată anume pentru acele timpuri prin escelenta sa pozițiune geografică, a început a si mișca aripele o zelosă activitate în ale comerțului și ale profesiunilor.

Cavalerilor germani, cărora regele Andreiu II. li-a fost dat în posesiune pe timp prea scurt țara Bârsei, la începutul secolului al 13-lea le era permis să esporteze sare pe fluviul Oltului și în schimb a aduce alte mărfuri în țară. Așadar încă de mult din vechime datăza relațiunile comerciale ale brașovenilor. Situat la partea estemă a țerilor apusene și în mijlocită apropiere a Orientului despărțit de principatele dunărene prin înaltele piscuri ale catenei sudice a Alpilor transilvani și reunite de altă parte în mod comod prin mai multe pasuri practicabile, Brașovul trebuia să se desvölte într'un emporiu al reporturilor comerciale și al activității profesionale, unindu-se la situațiunea lui geografică favorabilă, puternicul impuls al colonistilor germani pentru cultivarea profesiunilor. Firesce că, însemnătatea Brașovului în acăsta privință a început a decresce diu momentul, când comerțul oriental, folosindu-se de calea pe apă, a luat o altă direcțiune; își păstra însă cu toate acestea o importanță particulară pentru esportul articolelor industriei unguresci în România de astăzi și în Bulgaria până în prezent.

Ce însemnătate au produsele industriei transilvane și anume ale Brașovului până în ziua de astăzi în România și partea nord-estică a Bulgariei, se vede și din aceea, că termenul „marfă de brașovenie“ a devenit un termen tehnic al terminologiei comerciale și că în România există nmerose bolte, firesce acuma mai puțin ca mai înainte, care se ocupa cu preferență cu vânzarea de articole din Brașov, cunoscutu sub numirea de „brașovenie“. Chiar statistica oficială română are notat la capitulul comerțului de transit între cele 25 rubrici ale sale una de cuprinsul: așa numit marfă de „Brașov“.

Așa s'a întâmplat ca Brașovul se ajungă a fi cel mai important oraș comercial și industrial al Transilvaniei.

O deosebită invioșare a relațiunilor comerciale a adus cu sine primirea Brașovului în rețeaua călilor ferate cum și juncțiunea pe la Predel, prin ceea ce sa făcut posibil esportul spre vest de produse ale țerei și anume produse de lemn, precum și esportul de articole de industrie de tot soiul în măsură mai mare spre Orientul apropiat și de a importa de acolo produse agricole, lăna s. a. Din fatalitate a devenit în acăsta privință situațiunea dela 1886 încóce cât se poate de posomorită, de órece de atunci încóce monarhia Austro-Ungară se află în rășboiu vammal cu România. Nu aci însă e locul a tracta despre acăsta cestiune, noi voim a espune aici pe scurt numai situațiunea economică a Brașovului.

După recensământul din urmă din 1890 au aparținut din întrégă populațiune de 30.802 clasei comercianților 482 persoane (între care 175 de sine stătători, 224 calfe, 83 învățacei.) Din comerțu trăesc cu totul 1.141 persoane sau 3.7% a întregii populațiuni. Profesioniști s'au aflat 3.581 între cari 1.193 de sine stătători, 1.486 calfe, 902, învățacei Profesioniștii hrănesc cu totul 8.494 persoane = 27.6% din întrégă populațiune. Din acestea erau 610 lucrători de fabrice cu 212 membri de familie, ȕileri 2.529 cu 4.754 membri de familie = 23.6%.

Mare parte din acești ȕileri sunt aplicați la lucrul de profesiune. La acestea vin a se mai adauge 176 persoane cu 464 membri de familie, care trăesc ca sfârnari, vânzători de vechituri și neguțatori.

Cetatea are un areal de câmp însemnat. Livețile arătore au o estindere de 16.472 jug. catast. pășune de 2.785 jug. catast., la acestea sunt a se mai adauge 14.726 jug. catast. padure. Din populațiune aparțin 456 clasei agricole cu 1176 membri de familie, așa că 5.3% a întregii populațiuni se ocupă cu cultivarea pământului.

Există puține cetăți în patria noastră, în care să se exerciteze atâtea meserii și industrii ca în Brașov, așa că viața acăsta industriosă se p'oe numi cu drept cuvânt un microcosm industrial. Abstracțiune făcând de acele specii de meserii, care servesc în prima linie pentru mulțămirea trebuințelor locale, aflăm în Brașov o industrie de postovărie foarte bine dezvoltată, acărei produse escelente să bucură din an în an de o căutare tot mai mare. Acest ram de industrie s'a desvöltațat mai mult pentru comerțul de esport în spre Orient, cași celelalte ramuri mai importante de industrie. De însemnătate e producțiunea de ciorapi de lână, a straelor p'eroșe, ce se lucrăză ca produse ale industriei de casă, care ca țole pentru cai, covora pentru birouri de scris să trimit la distanțe mari. Producțiunea de pielărie și tălpărie se face pe o scară întinsă și în acăsta specialitate există pe lângă alte întrepinderi mai mici, două etablimente, care se pot numi fabrice. Profesioniștii consumători de piele ca ciobotari, cismari și curelari sunt firesce bine reprezentate în Brașov. Cismarii și curelarii lucrau mai înainte foarte mult pentru esportul spre România, dar astăzi le merge preste tot rău, deóre-ce le lipsesc mai de tot ocașiunea a și puțin valora lucrul lor cu câștig, lipsindu-le în țară însași lucru, din cauza numărului notoriu prea mare al cismarilor în toate orașele noastre. Ore care ajutor li-a oferit liferările la stat.

(Va urmă.)

Cronică.

(Starea economică în Europa. — Prospecte de recoltă escelentă în America. — Cele 7 puteri, și a opta bancarii. — Alianțele europene. — Apponyi și Grünwald. — Benjamin Kállay și intensivitatea alianței cu Germania)

[Înceiere]

Adevărații viteji însă prind cornele plugului, ară, sămână, lucră cât-i v'era de lungă și abia pot plăti darea și nutri familia de pe o ȕi pe alta. Economii atăta lucră, în cât ei nu și-ar puțin lua concediu nici de 2—3 săptămâni să m'ergă la scâlđi ori la eserciții militari. Când ar fi ici consultați prin un sufragiu universal, ar răspunde: Reduceți dările, sarea, oțetul, tutunul să fie mai eftin; vinul și vinarsul din reu ce este să fie mai bun și mai eftin; competițele și timbrele urcate să fie reduse la a decea parte, atunci va fi rând de trăit; astăzi numai năcăjim; cu oameni năcăjiți, vreți să ve bateți, să cuceriți, să civilizați? Vorbe deșerte! Vana sine viribus ira!

Omenii v'era sunt ocupați cu lucrul câmpului. N'au vreme de alte nimicuri. Ȕrna nu se pot bate, căci atăta pla netă de oameni n'optea cum vor dormii, fără să nu înghiețe.

Beraișaful militarilor ori cât de perfect se pare a fi în totă Europa, pelângă semnele ce se pot observa pentru resbel, sunt și mai multe semne, cari pretind pace, câte încă pe un șir de ani. Cu positivitate însă nu putem nimica sci înainte. Nu suntem siguri nici de ȕiua de mâne.

A se încrede orbesce în vecini, nu e lucru cu cale. Fiecare stat e preocupat în primul loc de interesele sale particulare.

Șovinistii ce au visat, când au început lupta lor uricisă, eu unul înzedar caut a afla, căci gâsi nu pot. Renegații însă din firea lor umblă a face și din alții rekegați. Și când nu pot să năcăjesc, iau lumea în cap disperedă și se impușcă. Ei pre ei se premăresc, se laudă, se gelesc; și-și împletec cununi de cadavre. Cei-ce au fost comedianți în vieță mor, ca comedianți. Să te bucuri, că nu ești ministru, nu se desperedă. Ca om bolnav, cum vei lucra caministru? Ministrii trebuie să fie cei mai v'engoși lucrători. Nu mai acela sci porunci, carele sci și lucra.

Astăzi a crede, că din slovac și român și s'erb poți face unguri — este o nebulie cu corne! Nici nu crede așa ceva nime serios. Ci șovinistii și renegații cred, că dacă ei și-au perdut mintea, pudórea și naționalitatea, o vor perde și alții. Da veți perde voi și puțină minte, ce credeți că mai aveți. Sporierea se face prin oameni tari și sănătoși pe cale cavalerescă și de D-ȕeu binecuv'entată, nu însă prin guri sparte și capete pătimașe cu terorisări și amenințări.

Când un conte Apponyi premăresce pe amicul seu Grünwald însemnăză acăsta, că a consimțit întru toate cu el. Se ȕice că Grünwald a fost inspirat de duchul patriotic și bolnav alui Széchenyi. Grünwald ca om renegat se asemână cu Széchenyi, tocmai așa ca și când concetățenii nostri israeliți își schimbă numele în Almes, Elöd, Kont, etc.

Grünwald a tradus numai foarte slab în unguresce ceea ce predecesorii sei desnaționalisatori Metternich, Bach, și Schmerling au sciut mai bine rosti în nemțesce. „Teoriile de asupraire a raselor într'un stat poliglot astăzi sunt teorii mórtre“. Grünwald, așa cred eu, a voit să lov'escă în sloj

